

ความรับผิดชอบทางอาญาของกรรมการบริษัท

พัชรพล สุ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2549

ISBN 974-671-377-9

Criminal Liability of Company's Directors

Patcharawalai Sookkoom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2006

ISBN 974-671-377-9

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข ประธานกรรมการ รศ.ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ กรรมการ และรศ.ประธาน วัฒนวณิชย์ กรรมการ ที่ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้อำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา อีกทั้งขอบคุณ พี่น้อง และเพื่อน ๆ สาขานิติศาสตร์ที่คอยกำลังใจ และความช่วยเหลือ ขอขอบคุณ คุณธีรพงษ์ คำพุ่ม ที่ให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบให้กับบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ให้ กำเนิด และเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูจนผู้ศึกษาประสบความสำเร็จทั้งด้านอาชีพการงาน และการศึกษา

พัชรพลย์ สุขคุ้ม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานในการศึกษา.....	7
1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	7
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	7
1.5 วิธีการศึกษา.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. บริษัทและกรรมการบริษัท.....	9
2.1 บริษัท.....	9
2.1.1 คำจำกัดความของบริษัท.....	10
2.1.2 ประเภทของบริษัท.....	11
2.1.3 การจัดตั้งบริษัท	12
2.1.4 การเลิกบริษัท	14
2.2 กรรมการบริษัท	14
2.2.1 ความหมายของกรรมการบริษัท	14
2.2.2 จำนวนและบำเหน็จกรรมการ	15
2.2.2 ฐานะของกรรมการ	16
2.2.3 การปฏิบัติงานของกรรมการ	18
2.2.4 หน้าที่ของกรรมการบริษัท	22
2.3 ความรับผิดชอบของกรรมการบริษัท	27
2.3.1 ความรับผิดชอบทางแพ่ง	27
2.3.2 ความรับผิดชอบทางอาญา	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 ข้อสันนิษฐานของกฎหมาย	31
2.4.1 ความหมายของข้อสันนิษฐาน.....	32
2.4.2 ประเภทของข้อสันนิษฐาน.....	32
2.4.3 ลักษณะของการกำหนดให้กรรมการบริษัทรับผิดชอบในความผิดของนิติบุคคล ของนิติบุคคล	33
2.4.4 เหตุผลของการบัญญัติข้อสันนิษฐานโดยกฎหมาย.....	35
2.4.5 ความชอบธรรมในการกำหนดข้อสันนิษฐานที่เป็นโทษ แก่จำเลยในคดีอาญา.....	36
2.4.6 ข้อสันนิษฐานความรับผิดทางอาญาของกรรมการบริษัท	39
3. ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศและ ประเทศไทย.....	45
3.1 โครงสร้างความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา.....	45
3.2 ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล.....	46
3.2.1 แนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล.....	46
3.2.2 แนวความคิดเรื่องความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลตามกฎหมายชิลีลอร์ และคอมมอนลอว์.....	49
3.2.3 แนวความคิดเรื่องความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลตามกฎหมายไทย.....	54
4. ความรับผิดทางอาญาของกรรมการบริษัทตามกฎหมายต่างประเทศและ ประเทศไทย.....	62
4.1 ความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล.....	62
4.1.1 ความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคลในการกระทำผิดของตนเอง.....	63
4.1.2 ความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคลตามข้อสันนิษฐาน.....	64
4.2 ความรับผิดทางอาญาของกรรมการบริษัทตามกฎหมายต่างประเทศ และประเทศไทย.....	65
3.4.1 ความรับผิดทางอาญาของกรรมการบริษัทในประเทศอังกฤษ.....	65
3.4.2 ความรับผิดทางอาญาของกรรมการบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	70
3.4.3 ความรับผิดทางอาญาของกรรมการบริษัทในประเทศไทย.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. ความรับผิดชอบทางอาญาของกรรมการบริหาร กรรมการที่ไม่ได้บริหารงาน และกรรมการเงา.....	96
5.1 กรรมการบริหาร.....	97
5.2 กรรมการที่ไม่ได้บริหารงาน.....	99
5.3 กรรมการเงา.....	103
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	109
6.1 บทสรุป.....	109
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	114